

Έναρξη του 27ου Διεθνούς Συνεδρίου της «Εταιρείας Δικαίου των Ανατολικών Εκκλησιών» (SLEC)

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

«Ο Επίσκοπος Ρώμης: Μελλοντικοί ορίζοντες από τις αρχαίες Παραδόσεις για Καθολικούς και Ορθοδόξους»

Άρχισαν εχθές, Δευτέρα 31 Αυγούστου 2026, στη Βουδαπέστη οι εργασίες του 27ου Διεθνούς Συνεδρίου της «Εταιρείας Δικαίου των Ανατολικών Εκκλησιών» (Society for the Law of the Eastern Churches - SLEC), το οποίο φιλοξενείται από το Καθολικό Πανεπιστήμιο «Pázmány Péter», και συγκεκριμένα από το Ινστιτούτο Κανονικού Δικαίου ad instar facultatis της Νομικής και Πολιτικών Επιστημών Σχολής.

Το Συνέδριο, με γενικό θέμα «The Bishop of Rome: Future Horizons from Ancient Traditions for Catholics and Orthodox», θα διαρκέσει έως την Παρασκευή 4 Σεπτεμβρίου 2026 και συγκεντρώνει έγκριτους κανονολόγους, θεολόγους και

ειδήμονες του Κανονικού Δικαίου από τον ρωμαιοκαθολικό και τον ορθόδοξο κόσμο.

Η πρώτη ημέρα περιέλαβε τους χαιρετισμούς των διοργανωτών, την εισαγωγική εναρκτήρια ομιλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου Παπαθωμά, Καθηγητού του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Προέδρου της SLEC, καθώς και την εναρκτήρια διάλεξη του Σεβασμιωτάτου Καρδινάλιου Péter Erdő. Οι εργασίες της ημέρας ολοκληρώθηκαν με το δείπνο υποδοχής.

Η εισαγωγική ομιλία του Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου

Υπό τον τίτλο «Ο Επίσκοπος Ρώμης. Διαχρονικές Συγκλίσεις και Αποκλίσεις στο Εκκλησιο-κανονικό στερέωμα του μέλλοντος», ο Πρόεδρος της Εταιρείας έθεσε το ερμηνευτικό πλαίσιο ολόκληρου του Συνεδρίου, με αφετηρία τον στίχο του Τ. Σ. Eliot «Time present and time past are both present in time future» και με άξονα το ερώτημα κατά πόσον η Εκκλησιολογία και το Κανονικό Δίκαιο παραμένουν σήμερα, στην Ανατολή και στη Δύση, τα ίδια με εκείνα της Α΄ εκκλησιακής χιλιετίας.

Ο ομιλητής ανέπτυξε το θέμα σε τρεις διαδοχικές εκκλησιακές χιλιετίες:

Α΄ χιλιετία

Ο Επίσκοπος Ρώμης παρουσιάστηκε ως ο πρώτος Μητροπολίτης και ο πρώτος Πατριάρχης επίσκοπος, «Πρώτος μεταξύ των Πρώτων» της Συνοδικής Πενταρχίας και, κατ' επέκταση, *Primus inter pares*, εντός ενός πλέγματος κοινωνίας των κατά τόπους Εκκλησιών· περίοδος που σφραγίζεται από το συνοδικό αποτύπωμα των οκτώ Οικουμενικών Συνόδων και από μια οριζόντια συνοδικότητα.

Β΄ χιλιετία

Μετά τη Διακοπή κοινωνίας του 1054, τις μεταρρυθμίσεις του πάπα Γρηγορίου Ζ΄ (1075), τις Σταυροφορίες και τις τέσσερις Συνόδους του Λατερανού, ο Μητροπολίτης Περιστερίου διέγνωσε τη σταδιακή μετατόπιση του Πατριαρχείου της Ρώμης από συνοδική σε πυραμιδική δομή (κάθετη ή «μονοθάλαμη» συνοδικότητα), με κατάληξη τη μορφή της Ecclesia Universa της Α΄ Συνόδου του Βατικανού (1870). Με την ίδια κριτική διάθεση επισήμανε ότι και στον ορθόδοξο χώρο καλλιεργείται προσφάτως το ανάλογο σχήμα *Primus sine paribus*, παρά την αντίθετη κανονική παράδοση των δύο παρελθουσών χιλιετιών.

Γ΄ χιλιετία

Το κεντρικό ερώτημα της ομιλίας: με ποια από τις δύο παραδόσεις θα συνδεθεί ο Επίσκοπος Ρώμης του μέλλοντος. Ο ομιλητής αντιπαρέβαλε την κατάργηση του αρχέγονου τίτλου «Πατριάρχης της Ρώμης-Δύσεως» από τον πάπα Βενέδικτο ΙΣΤ΄ (2006) προς την επαναφορά του από τον πάπα Φραγκίσκο (2024), συνδέοντας τη δεύτερη αυτή πράξη με τη δεκαετή προσπάθεια αποκατάστασης της συνοδικότητας (2015-2025). Πρόκειται, κατά τον ομιλητή, για διπλή επαναφορά — πατριαρχικού τίτλου και συνοδικότητας — αλληλένδετη και ομόστοχη, αφού το

πατριαρχικό ιδίωμα αποτελεί συστατικό στοιχείο της Συνοδικής Πενταρχίας. Χαρακτήρισε τη στάση αυτή ως «επιστροφή προς το μέλλον»: ο πάπας Φραγκίσκος «οπισθοδρομεί» φαινομενικά προς την Α΄ χιλιετία, προκειμένου ουσιαστικά να προχωρήσει προς ένα κοινό συνοδικό μέλλον.

Ιδιαίτερο βάρος δόθηκε σε μια δομική επισήμανση για το Πρωτείο: η ορθόδοξη πλευρά θέτει σταθερά το ζήτημα με τη σειρά «1. Συνοδικότητα - 2. Πρωτείο» (κανών 34/Αποστολικός), ενώ η ρωμαιοκαθολική με την αντεστραμμένη «1. Πρωτείο - 2. Συνοδικότητα». Το Πρωτείο του Επισκόπου Ρώμης, τόνισε ο ομιλητής, γίνεται απολύτως δεκτό από ορθοδόξου πλευράς ως Συνοδικό Πρωτείο και ο Πρώτος ως Συνοδικός Πρώτος, όχι όμως ως αυτονομημένο μέγεθος: «ένας Πρώτος μόνος δεν ορίζεται ως Πρώτος, αλλά ορίζεται ως μόνος».

Ολοκληρώνοντας, ο Μητροπολίτης Περιστερίου κάλεσε τους συνέδρους να μη μείνουν στη «θέση του προβλήματος», αλλά να προχωρήσουν στην κοινή προσπάθεια επίλυσης, με προοπτική τόσο τον επίσημο Διμερή Θεολογικό Διάλογο (1980 κ.ε.) όσο και τις εργασίες της Μικτής Επιτροπής «Saint Irénée» (2004 κ.ε.), εν αναμονή των επιλογών και της πορείας του νέου πάπα Λέοντος ΙΔ΄. Έκλεισε με την προτροπή «Laboremus!».

Η συμμετοχή του Τμήματος Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

Το Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών εκπροσωπείται στο Συνέδριο από τον Πρόεδρό του, Καθηγητή Ιωάννη Παναγιωτόπουλο, ο οποίος θα εισηγηθεί την Τρίτη 1 Σεπτεμβρίου 2026 (9:45), στη θεματική ενότητα «Ancient Traditions, East & West», με θέμα «Various Expressions of Primacy in History». Υπενθυμίζεται ότι και ο Πρόεδρος της SLEC, Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος Παπαθωμάς, διδάσκει Κανονικό Δίκαιο στο ίδιο Τμήμα, γεγονός που καθιστά ιδιαιτέρως αισθητή τη συμβολή του Ε.Κ.Π.Α. στις φετινές εργασίες.

Η συνέχεια των εργασιών

Το Συνέδριο συνεχίζεται την Τρίτη 1 Σεπτεμβρίου με τη θεματική «Ancient Traditions, East & West» και την Τετάρτη 2 και Πέμπτη 3 Σεπτεμβρίου με τη θεματική «Future Horizons». Την Τετάρτη 2 Σεπτεμβρίου θα διεξαχθούν τρεις παράλληλες συνεδρίες και στρογγυλή τράπεζα με θέμα «Papal Primacy and Infallibility».